

בשיטת "שק אש"

פילקובניק פ. טריפונוב
פילקובניק ג. אש

כאשר נמצאים במגע ישיר עם האויב קשה להטעותו בדבר מיקומו האמיתי של קו המוצבים הקדמיים. בתנאים אלה קשה גם להסיג בהסתר יחידות-משנה לעומק מערך-ההגנה, כדי ליצור שק-אש. כמו-כן קשה למשוך אויב מנוסה, המכיר היטב את הטקטיקה של היריב, לתוך שק-אש. אך חרף קשיים אלה יש לנסות וליצור שק-אש. לשם כך דרושה בניה מושכלת של מערך-ההגנה הגדודי והפעלתם של תכסיסים טקטיים גבוהים. אמנם יש לזכור כי ההחלטה ליצור שק-אש אינה מטרה בפני עצמה; היא צריכה להיות בהתאם לתכנונו של המפקד הממונה.

נביא להלן דוגמה ליצירת מערך-ההגנה (במסגרת תרגיל טקטי) ונעמוד ביהוד על הבעיות הכרוכות ביצירת שק-אש.

*

תוך שמירה על עקרונות הסוואה. בעזרתם ניתן יהא להשמיד את האויב, לרבות יחידותיו העורפיות, באש מעובה — אגפית, צולבת וחזיתית.

מערך הגנה שהוקם בלי להתחשב בתנאי-השטח וביכולת התמרון-באש — לא זו בלבד שלא יתרום ליצירת שק-אש, אלא עלול להקל על האויב בהתקדמותו לעומק-ההגנה.

הניסיון הקרבי מוכיח, שניתן ליצור שק-אש בעת הכנת קרב-הגנה וגם תוך כדי מהלך הקרב עצמו. אכן, יצירת שק-אש תוך מהלך הקרב מסובכת יותר. במקרה זה צריך להבטיח בראש וראשונה את יציבות המערכים של יחידות-המשנה, המגינות באגפים ובציר החדירה של האויב. לאחר מכן יש לערוך בזמן קצר ביותר שינויים במערכת-האש, כדי להנחית אש אגפית וצולבת משני צדדים לעבר האויב שחדר.

לאחר-מכן דיווח המג"ד למח"ט על תכניתו ונתן פקודת-מבצע לפקודיו. המג"ד ציין נקודות-מוצא, מסר נתונים קצרים על האויב, על משימת הגדוד, על מטרות ויעדים אשר ישותקו על-ידי הרמות הממונות ועל משימותיהם של הכוחות השכנים. לאחר-מכן הטיל משימות-קרב על הפלוגות:

„פלוגת חרמ"ש 1 ועוד מחלקת טנקים 1 תגן על מוצב-ההגנה, שגבולותיו: חורשה ברזובייה (לא כולל) — גבעה 3,2. היא תמנע הבקעת האויב בציר וושרה-גבעה 197,9. גזרת-אש: מימין — הקצה המזרחי של חורשת ברזובייה ועיקול הכביש, 2.5 ק"מ מערבית לושרה; משמאל — גבעה 3,2 — גבעה 154,3. הפלוגה תהא מוכנה להנחית אש-מרוכזת לעבר הגדה הצפונית של הנהר צ'רנוחה, באיזור הגשר. יש לאב-טח את ה„תפר" עם פלוגת חרמ"ש 7 באש של טנק, נגמ"ש ומטול נ"ט (ר.פ.ג.). סיוע ישיר לפלוגה — סוללת חת"מ 4.

„פלוגת חרמ"ש 2 ועוד מחלקת טנקים 3 ועוד מחלקת מרגמות תגן עד רדת החשיכה על מוצב-ההגנה במדרונות הדרומיים של גבעה 183,0. בלילה, לפי פקודתי, תשאיר על הגבעה את מחלקת חרמ"ש מס' 1 ויתרת הפלוגה תיסוג לעומק המתחם הגדודי, תתפוס מוצב-ההגנה על המדרונות הדרומיים של גבעה 197,3 ותמנע הבקעת האויב בציר וושרה-גבעה 197,3. גזרת-אש: מימין — לבנים — גשר על הנהר צ'רנוחה, ליד וושרה; משמאל — מכתש 1,9 — צפון סרגייבו; יש לאבטח את הפער בין פלוגה 2 לפלוגה 1 באש של טנק ומקלע-קל. הפלוגה תהא מוכנה להנחית אש-מרוכזת על קו שנמצא 500 מטרים מצפון-מזרח לגבעה 183,0. סיוע ישיר לפלוגה — סוללת חת"מ 5.

„פלוגת חרמ"ש 3 ועוד מחלקת טנקים 2 תגן על מוצב-ההגנה, שגבולותיו: גבעה א' — סרגייבו (לא כולל) — עמק; היא תמנע הבקעת האויב בציר גבעה א' — לבנים. גזרת-אש: מימין — המדרונות הצפוניים של גבעה א' — דרום וושרה; משמאל — הקצה הצפון-מערבי של סרגייבו — גבעה 178,9 (אינה מופיעה בתרשים — נמצאת 1,5 ק"מ מדרום לסרגייבו); הפלוגה תהא מוכנה להנחית אש-מרוכזת לעבר הגדה הדרומית של הנהר צ'רנוחה, ליד קבוצת העצים; יש לאבטח את הפער בין הפלוגה לשכנתה מימין באש של טנק ונגמ"ש. סיוע ישיר — סוללה 6.

לאחר מכן הוטלו משימות על העתודה, על יחידת-המשנה של טילים נ"ט ושאר היחידות. המג"ד תיאם את פעולות הפלוגות ביניהן, את שיתוף-הפעולה בין לבין הארטילריה וכלי-הנשק האחרים ואת שיתוף-הפעולה עם הכוחות השכנים — לשם השמדת האויב בעת התקפתו ולמקרה של חדירתו לתוך מתחם-ההגנה.

המג"ד הדגיש בפני הקצינים, שאין לחשוף את מערכת-האש לפני המועד המתאים; דהיינו, לפני כניסת הכוחות העיקריים של האויב לתוך שק-האש. המג"ד הסביר למפקדי-הפלוגות 1 ו-3 את מהות התמרון באמצעים נ"ט באגפים הפנימיים של הפלוגות, לאחר שהאויב יתחיל להיכנס לתוך שק-האש.

מפקדי פלוגות 1 ו-2 ומפקד יחידת-המשנה של טילים נ"ט קיבלו פקודה להשמיד את הטנקים ואת החי"ר של האויב בטורי חים מקסימליים, מתחילת התקדמותם. לאחר-מכן תיסוג מחלקת חרמ"ש 1 לעזרת המג"ד ותגן על מוצב-ההגנה על המדרונות הדרום-מערביים של גבעה 145,6. מחלקת חרמ"ש 1 תיסוג בחיפוי אש-ארטילריה ומסך-עשן. יחידת-המשנה של טילים נ"ט תיסוג לקו עמדות-אש מס' 2.

על פלוגות 1 ו-3 לוודא אחיזה איתנה במוצב-ההגנה, לבצע תמרון בחלק מ-אמצעי-האש לאגפים הפנימיים ולפתוח באש לפי אות-מוסכם. כל זה ייעשה בעת שהטנקים והחי"ר של האויב יגיעו לקו שם הכינה הארטילריה אש-מרוכזת (רי-כוזי-אש גדודיים) — מס' 63 ומס' 64. באותה עת תפתח פלוגה 2 באש חזיתית לעבר האויב שנכנס לשק-האש. מכיוון גבעה 145,6 תפתח באש העתודה הגדודית והארטילריה תנחית אש-חסימה (אש-מגן קוית) על הקו: מכתש 1,5 — שיחים. עם רדת החשיכה תוגברו האבטחה והתצפית בגדוד. כן תוגברו גם כלי-הנשק שבכוננות וכל יחידות-המשנה היו בכוננות מלאה להדיפת התקפות-פתע של האויב. תוך כדי כך נמשכה התקנתם ההנדסית של מוצב-ההגנה. לקראת שחר הסתיימו כל העבודות ההנדסיות. כל הטנקים, התותחים וכלי-הנשק האחרים תפסו את העמדות שנקבעו להם והוסוו היטב.

בשעה 0615, אחרי הכנה-ארטילרית של 30 דקות, פתח האויב בהתקפה. הארטי-לריה שלנו פתחה אף היא באש, אולם

למרות האבידות המשיכו הטנקים והחי"ר של האויב להתקדם.

האויב צלח את נהר צ'רנוחה ממערב לושרה וממזרח לה והתקדם לעבר גבעה 183,0 ולמוצב-ההגנה של פלוגה 1. מספר טנקים ונגמ"שים של האויב עלו על מוקשים, בהתגברם על שדות-המוקשים שלפני קו המוצבים הקדמיים. תנועת האויב הואטה. פלוגות 1 ו-2 ויחידת-המשנה של טילים נ"ט, אשר הגנו על גבעה 183,0, ניצלו זאת ובפקודת המג"ד נטשו את עמדותיהן ופתחו בנסיגה לאזורים שנקבעו מראש. שלב זה בוצע בחיפוי אש-ארטי-לריה ועשן. בעקבות הנסיגה הצליח האויב להשתלט, בשעה 0700, על גבעה 183,0 ולחדור למרכז מתחם-ההגנה הגדודי. האויב התחיל להעביר לאיזור זה את יחידות-המשנה שלו מגזרות אחרות, כיוון שההסתערות לעבר העמדות של פלוגות 1 ו-3 מהחזית — נכשלה.

האויב ניצל את עדיפותו ביחסי-הכוחות והתחיל להרחיב את חזית-החדירה, ברכוז את מאמצי העיקריים בציר גבעה 183,0 — גבעה 197,9 ובציר גבעה 183,0 — לבנים.

במהלך קרב-האש עם יחידות-משנה של האויב, אשר תקפו מהחזית, ביצעו מפקדי פלוגות 1 ו-3 — בעת ובעונה אחת — תמרון בחלק מאמצעי-האש ומיקמו אותם באגפים הפנימיים של מוצב-ההגנה שלהם. משהגיעו הטנקים והחי"ר של האויב, אשר תקפו בכיוון גבעה 197,3, לקו מכתש 1,5 — שיחים, נפתחה לעברם, לפי אות של המג"ד, אש-חסימה של גדוד-הסיוע הארטילרי ולאחריה — אש מכל כלי-הנשק האחרים של הגדוד. פלוגה 2 הנחיתה אש-מרוכזת לעבר האויב שחדר מכיוון החזית. פלוגות 1 ו-3, עתודות הגדוד (מחלקה 1 מפלוגה 2) ויחידת-המשנה של טילים נ"ט — הנחיתו אש מהאגפים.

לאויב נגרמו אבידות רבות כתוצאה מאש אגפית וצולבת חזקה. הוא ניסה לחלץ את יחידות-המשנה הנותרות שלו משק-האש. ברם, רק טנקים ונגמ"שים בודדים הצליחו לעשות זאת, עם קבוצות קטנות של חי"ר.

תכניתו של המג"ד להשמיד את „האויב" בשק-אש הוכיחה עצמה. הגדוד ביצע את משימתו הקרבית באבידות מינימליות ובזמן קצר.